

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
“ФАХОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА”**

Затверджено

Заступник директора з НР

 Оксана ВОЛИНЕЦЬ

“ 13 ” 01 2023 р.

**«СТАТИСТИКА»
Програма навчальної дисципліни**

за освітньо-професійним ступенем
фаховий молодший бакалавр

- Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма «Логістика»
- Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування в бізнесі»
- Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»:
Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»;
Освітньо-професійна програма «Митна справа»;
Освітньо-професійна програма «Банківський бізнес»
- Спеціальність 075 «Маркетинг»
Освітньо-професійна програма «Маркетинг»
- Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма «Підприємницька діяльність».

Укладачі-викладачі:

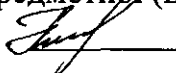
Алла МАРТИНЕНКО

Наталія ВЕСЕЛЬСЬКА

Розглянуто і рекомендовано до затвердження
на засіданні предметної (циклової) комісії
економіки і управління

Протокол № 6 від “ 12 ” січня 2023р.

Голова предметної (циклової) комісії

 Алла МАРТИНЕНКО.

КИЇВ – 2023

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Статистика» містить системне викладення статистичних методів, що застосовуються на основних стадіях будь-якого економіко-статистичного дослідження: збирання первинної інформації, її обробка на стані статистичного зведення, обчислення узагальнюючих показників для аналізу й прогнозування з використанням економіко-математичних методів, а також табличного та графічного методів. Програма вивчення навчальної дисципліни циклу професійної та практичної підготовки «Статистика» спрямована на вивчення принципів організації статистичних спостережень, методик розрахунку показників статистичного аналізу соціально-економічних явищ і процесів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розміри й кількісні співвідношення масових явищ і процесів в економіці та соціальній сфері, закономірності їх формування, розвитку і взаємозв'язку.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна “Статистика” – нормативна дисципліна, яка тісно пов'язана з дисциплінами: «Технологія галузі», «Мікроекономіка», «Математика для економістів», «Гроші і кредит», «Фінанси», «Основи економічної науки».

Мета навчальної дисципліни: оволодіти методами збирання, обробки та аналізу інформації про масові соціально-економічні явища і процеси.

Завдання навчальної дисципліни визначаються тими функціями, які виконує статистика в системі економічних наук, зокрема: вивчення принципів організації статистичних спостережень, у тому числі вибіркових; обґрунтування системи статистичних показників, оволодіння методами статистичного аналізу соціально-економічних явищ і процесів, виявлення закономірностей їх розподілу, динаміки, взаємозв'язків, формулювання і перевірка статистичних гіпотез.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми дисципліни “Статистика” у здобувачів освіти мають бути сформовані наступні елементи *компетентності* для спеціальностей:

051 «Економіка»

071 «Облік і оподаткування»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

075 «Маркетинг»

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Загальні:

- здатність організувати свою діяльність, працювати автономно та у команді;
- здатність аналізувати та структурувати проблему та приймати оптимальні управлінські рішення на основі логічних аргументів та перевірених фактів з діяльності організації;
- здатність працювати з інформацією: знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел;
- вміння нестандартно мислити, застосовувати знання з менеджменту в широкому діапазоні практичної роботи та в повсякденному житті;
- засвоєння нових знань, володіння сучасними інформаційними технологіями в електронному врядуванні.

Фахові:

- здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач;
- здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність складати та аналізувати фінансову звітність;
- здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

а) знати:

- теоретичні основи статистичного спостереження як способу формування інформаційної бази для дослідження та прийняття управлінських рішень;
- методичні підходи до узагальнення та оброблення статистичних даних;
- методологію і методику екстенсивного та інтенсивного статистичного аналізу соціально економічних явищ і процесів;
- методику прогнозування та статистичного моделювання соціально - економічних параметрів.

в) вміти:

- застосовувати методи статистичного спостереження для формування масиву первинних даних для статистичного дослідження;

- здійснювати оброблення первинних даних з метою одержання узагальнюючих показників, рядів розподілу, відносних, середніх величин, показників варіації тощо;

- виконувати необхідні аналітичні розрахунки із застосуванням комп'ютерної техніки у відповідності із метою статистичного дослідження, наявною вихідною статистичною інформацією;

- здійснювати статистичний аналіз фінансово-господарської діяльності, рівня соціально-економічного розвитку регіону, економічну інтерпретацію одержаних результатів, робити обґрунтовані висновки та прогностичні розрахунки.

На вивчення навчальної дисципліни "Статистика" відводиться – 90 годин 3 кредити ЄКТС

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Предмет і метод статистики

Предмет статистики. Основні категорії статистики. Закономірності масових процесів, їх види, механізм формування. Статистична сукупність, одиниця сукупності як носій властивостей явища. Статистичні ознаки, їх варіація, типи шкал вимірювання. Етапи статистичного дослідження. Особливості статистичної методології. Організація статистики в Україні. Сучасна стратегія розвитку державної статистики.

Тема 2. Статистичне спостереження

Суть, джерела та організаційні форми статистичного спостереження. План статистичного спостереження. Програмно-методологічні та організаційні питання плану. Види спостережень за ступенем охоплення первинної сукупності та часом реєстрації фактів. Статистичні реєстри. Способи спостереження. Статистичний моніторинг. Статистичне забезпечення соціологічних обстежень. Помилки спостереження, контроль даних.

Тема 3. Зведення і групування статистичних даних

Суть та завдання статистичного зведення. Класифікації та групування. Статистичні класифікатори. Завдання та види статистичних групувань. Структурні, типологічні, аналітичні групування. Принципи формування інтервалів груп. Прості та комбінаційні групування.

Тема 4. Статистичні таблиці та графіки

Статистичні таблиці, їх види та основні елементи. Правила побудови статистичних таблиць. Значення статистичних графіків. Основні його елементи. Класифікація статистичних графіків. Особливості побудови різних видів графіків.

Тема 5. Статистичні показники

Суть та види статистичних показників. Абсолютні статистичні величини, одиниці їх вимірювання. Відносні величини, їх види за аналітичною функцією. Середні величини, їх види, умови наукового застосування. Середня арифметична, основні

її властивості. Середня гармонічна. Умови використання середньої хронологічної та середньої геометричної. Системи статистичних показників.

Тема 6. Ряди розподілу

Ряди розподілу як інформаційна база вимірювання закономірностей розподілу. Види рядів розподілу, частотний їх аналіз. Характеристики центру розподілу: середня, мода, медіана, їх взаємозв'язок.

Вимірювання варіації ознак. Абсолютні міри варіації: розмах варіації, середнє лінійне та середнє квадратичне відхилення. Коефіцієнти варіації, їх роль у статистичному аналізі. Види дисперсій. Правило додавання дисперсій. Аналіз нерівномірності розподілу. Коефіцієнти локалізації та концентрації. Оцінювання подібності структур різних сукупностей та інтенсивності структурних зрушень.

Тема 7. Статистичні методи вимірювання взаємозв'язків

Суть та види взаємозв'язків. Причинність, кореляція, регресія. Суть кореляційного зв'язку. Завдання статистики при вимірюванні кореляційного зв'язку. Емпірична і теоретична лінії регресії. Оцінювання щільності кореляційного зв'язку за даними аналітичного групування. Кореляційне відношення. Рангова кореляція.

Тема 8. Ряди динаміки

Суть та елементи ряду динаміки. Методологічні принципи аналізу динамічних рядів. Види динамічних рядів. Середній рівень ряду. Абсолютні та відносні характеристики інтенсивності динаміки: абсолютний приріст, темп зростання, темп приросту, абсолютне значення 1% приросту; їх взаємозв'язок. Середній абсолютний приріст і середній темп приросту. Оцінка прискорення (уповільнення) розвитку. Порівняльний аналіз динамічних рядів; коефіцієнти випередження та еластичності, їх суть, умови використання.

Тема 9. Індекси

Суть та функції індексів в аналізі соціально-економічних явищ. Індивідуальні та зведені індекси. Методологічні принципи побудови зведених індексів. Агрегатна форма індексів як основна. Ваги і сумірники. Середньозважені індекси, приведення

їх до агрегатної форми. Взаємозв'язок спряжених індексів. Розкладання абсолютного приросту результативного показника за факторами.

Індекси середніх величин: змінного складу, фіксованого складу і структурних зрушень; їх взаємозв'язок. Територіальні індекси.

Тема 10. Вибірковий метод

Суть вибіркового спостереження. Вибіркові оцінки і похибки репрезентативності. Стандартна похибка як міра точності вибірових даних. Довірчі межі середньої і частки. Основні способи формування вибірових сукупностей, що забезпечують репрезентативність вибірових оцінок. Відносна похибка вибірки. Визначення мінімально достатнього обсягу вибірки. Поширення результатів вибірового обстеження на генеральну сукупність.

Рекомендована література

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. –К.: Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2019. 350с.
2. Бек В.Л., Капленко Г.В. Статистика: Практикум – Л.: Новий Світ-2000, 2007.
3. Бек В.Л. Практикум з теорії статистики. Л.: Новий світ.2007.-285с.
4. Борух В.О. Економічна статистика: Навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2016.
5. 318с.
6. Головач О.В. Статистика. К.: Агроосвіта. 2009. 511с.
7. Гетало В.П., Борух В.О., Алямкін Р.В. Економічна статистика. Полтава: „Світоч”. 2012. 356с.
8. Кулинич О.І., Кулинич Р.О. Теорія Статистики: Підручник. Знання. 2010. 239с.
9. Мармоза А.Т. Теорія статистики.-К.:Ельга, Ніка-Центр, 2013 -392с.
10. Педченко Г. П. Статистика: Навчальний посібник. Мелітополь: Колор Принт, 2018. 266с
11. Статистика: основи теорії: Навчальний посібник. О.О. Горошанська, О.В. Прокопова. ТОВ «Видавництво «Форт». Харків, 2014. 249с.
12. Ткач Є.І., Сторожук В.П. Загальна теорія статистики: підручник.. - 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 442 с.
13. Акімов О. В. Статистика в малюнках та схемах : [Навчальний посібник] / О. В. Акімов. - К. : ЦНЛ, 2007. – 168 с.
14. Горкавий В. К. Статистика : [Навчальний посібник] / В. К. Гаркавий. – К. : ЦНЛ, 2012. – 608 с.
15. Єріна А. М., Пальян З. О. Теорія статистики : Практикум / А. М. Єріна, З. О. Кальян. – К. : Знання, 2002. – 422 с.
16. Лугінін О. Є. Статистика : [Навчальний посібник] / О. Є. Лугінін . – К.: ЦНЛ, 2007. – 608 с.
17. Макаренко М. В. Теорія статистики: Навчальний посібник. / М. В. Макаренко, І. М. Гойхман, О. О. Гладчук, О. В. Шуть. – К.: Кондор, 2010. – 236 с.
18. Мармоза А. Т. Теорія статистики [текст] підручник / А. Т. Мармоза. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 592 с.
19. Матковський С. О., Марець О. Р. Теорія статистики : [Навчальний посібник] / С. О. Матковський, О. Р. Марець. – К. : Знання, 2010. – 535 с.
20. Моторин Р. М. Статистика для економістів: навч. посіб. / Р. М. Моторин, Е. В. Чекотовський. – 3-тє вид., виправл. і доповн. – К. : Знання, 2013. – 381 с. + компакт-диск. – (Вища освіта ХХІ століття).
21. Опря А. Т. Статистика. Математична статистика. Теорія статистики : [Навчальний посібник] / А. Т. Опря. – К. : ЦНЛ, 2005. - 496 с.
22. Опря А. Т. Статистика: [Навчальний посібник] / А. Т. Опря. – К.: ЦНЛ, 2012. – 448 с.
23. Статистика : [Підручник]. / Р. Я. Баран та ін. – Чернівці : Наші книги. – 2008. – 240 с.
24. Статистика : [Підручник]. / С. С. Герасименко та ін. – К. : КНЕУ, 2000. – 467 с.
25. Статистика: теоретичні засади і прикладні аспекти / За ред. Р. В. Фещура. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2003. – 346 с.

26. Тарасенко І. О. Статистика : [Навчальний посібник] / І. О. Тарасенко. - К. : ЦНЛ, 2006. – 344 с.
27. Теорія статистики : [Підручник]. / Є. І. Ткач, В. П. Сторожук та ін.- Тернопіль : Астон. – 2004. – 589 с.
28. Тринько Р. І., Тадник М. Є. Основи теоретичної і прикладної статистики : [Навчальний посібник] / Р. І. Тринько, М. Є. Тадник. – К. : Знання, 2011. – 400 с.
29. Уманець Т. В. Загальна теорія статистики : [Навчальний посібник] / Т. В. Уманець. – К. : Знання. – 2006. – 294 с.
30. Штагрет А. М. Статистика : [Навчальний посібник] / А. М. Штагрет. – К. : ЦНЛ, 2005. – 232 с.
31. Курс теорії статистики для підготовки спеціалістів фінансово-економічного профілю: навчальний посібник / [Заць С.В., Ганах Н.І., Остапенко Я.О., Прокопенко В.В.]. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2010. – 374 с.

Ресурси інтернету:

1. Державна служба статистики [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Верховна Рада України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Бібліотеки та науково-інформаційні центри України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>
5. Урядовий портал [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog>
6. Європейська служба статистики [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>